

Terhi Koulumies kok ym.

Kirjallinen kysymys varusmiesten terveydenhuollon laadusta ja saatavuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Varusmiehet ovat Suomelle keskeinen voimavara puolustuksessa, ja heidän terveydestään ja hyvinvoinnistaan on velvollisuus huolehtia erityisen hyvin. Varusmiehillä on oikeus lakisääteiseen terveydenhuoltoon palvelusaikana, ja sen toteutumisesta tulisi huolehtia kohtuullisessa ajassa. Varuskuntasairaaloiden pitäisi olla virusepidemian kestäviä.

Varusmiesliitto on vastikään todennut, että tämä tavoite ei nykyään toteudu Suomessa, vaan varuskuntiin tarvitaan lisää terveydenhuollon henkilökuntaa. Virusepidemiat ovat tuoneet esiin varuskuntien riittämättömät resurssit varusmiesten terveydenhoidossa. Liitto katsoo, että Puolustusvoimien pitäisi tarkastella hoitohenkilökunnan resursseja varusmiesten perusterveydenhuollon turvaamiseksi kaikissa tilanteissa ja kaikissa varuskunnissa.

Alkuvuonna erään varusmiehen äiti kertoi Iltalehdelle (21.3.2024) poikansa kohtelusta varuskunnassa ja piti sitä pojan hengen vaarantavana heitteillejättönä. Äiti oli vienyt pojan varuskuntaan sunnuntai-iltana 40 asteen kuumessa, eikä torstaihin mennessä kukaan ollut käynyt kertaakaan katsomassa hänen vointiaan. Poika oli ollut täysin yksin eristyksissä kasarmilla vakavasti sairaana ilman hoitoa, seurantaa, ilman juomaa — edes vettä, saati ruokaa tai lääkkeitä. Usean päivän ajan korkeassa kuumessa ollutta poikaa ei käyty siis edes katsomassa, ja hänelle oli tuotu tuon viiden päivän aikana vain yhden kerran juomaa. Pojalle oli tullut hengitysvaikeuksia ja rintakipuja. Vasta äidin sinnikkäiden yhteydenottojen ja pojan etsintätöiden seurauksena poika oli päässyt hoitoon Meilahden sairaalaan.

Varusmiesten heikko terveydenhuolto huolestuttaa todella paljon heidän omaisiaan. Heikko terveydenhuolto aiheuttaa varusmiesten perheille huolta siitä, onko varusmiespalvelus turvallinen paikka nuorille. Omaiset ihmettelevät ansaitusti hoitoon pääsyn vaikeutta varuskunnassa, sairaiden pitämistä samoissa tuvissa terveiden kanssa ja sitä, miksi lomilla sairastuneen pitää palata varuskuntaan, vaikka olisi todella huonossa kunnossa.

Eräs vakavasti sairastunut poika kertoi Ylelle (3.9.2024), ettei saanut varuskunnassa riittävän nopeasti hoitoa ja päässyt tutkimuksiin, kun sairauden oireet pahenivat. Hänet vietiin lopulta ambulanssilla hoitoon Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Siellä keuhkoista leikattiin pois iso märkäpaise, ja poika joutui keskeyttämään palveluksen. Hän kertoo yrittäneensä päästä monta kertaa hoitoon varuskunnassa, mutta ei ollut saanut hoitoa ja koki, ettei sairautta otettu tosissaan ja häntä oli vähätelty. Kun poika kertoi viestissä äidilleen, ettei hän enää pystynyt hengittämään, kotona alet-

Kirjallinen kysymys KK 330/2024 vp

tiin pelätä, ettei poika ehkä enää tule elävänä takaisin. Tämä on järkyttävää. Jokaisen suomalaisen pitäisi voida luottaa siihen, että varusmiesten hengestä ja terveydestä huolehditaan asepalvelusaikana.

Lääkäriliitto on todennut, että Puolustusvoimissa palvelevien asevelvollisten on oltava yhteiskunnan erityisessä suojelussa siten, että palvelusolosuhteiden turvaamiseksi tehdään kaikki mahdollinen. Palvelusturvallisuuteen kuuluvat korkealaatuiset terveyspalvelut, joissa noudatetaan toiminnasta annettuja eettisiä ohjeita. Asevelvollisuuslain (1438/2007) mukaisesti varusmiespalvelustaan suorittavan tulee aina olla terveydentilaltaan palvelukseen kykenevä eli palveluskelpoinen hänelle määrättyyn tehtävään. Varusmiespalvelus tai käsketty palvelustehtävä ei saa vaarantaa asevelvollisen terveydentilaa, eikä terveydellinen riskinotto ole hyväksyttävää. Myös Euroopan ihmisoikeussopimuksessa edellytetään, että kun valtio velvoittaa kansalaisiaan suorittamaan asepalveluksen, sen on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin suojellakseen yksilön henkeä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus tekee sen eteen, että varusmiehet saavat varuskunnissa asianmukaista ja riittävää terveydenhoitoa ja

että varusmiehet saisivat esimerkiksi matalammalla kynnyksellä luvan pysyä pahasti sairaana kotona vanhempiensa hoidossa?

Helsingissä 20.9.2024

Terhi Koulumies kok
Arja Juvonen ps
Hanna Kosonen kesk
Aki Lindén sd
Eva Biaudet r